

bus pastoribus dicitur. Atque ideo Dominus facturus Petrum Pastorem Ecclesiae, interrogavit eum, an diligeret plus ceteris, ut admonerentur ii, ad quos pertinet eligere et constituere pastores, ut eos eligerent ad Episcopatus, qui charitate ceteris excellunt. Atque huic pertinet illud Leonis serm. 3. de annivers. suae assumpt. : « Ideo Petro hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiae Rectoribus Petri forma praenititur. »

CAPUT XV.

Quid significet Pasce Jo. XXI.

Jam vero cum constet, Petrum esse cui dicitur *Pasce oves meas*; sequitur, ut quid significet hoc ipsum *pasce* videamus. Martinus enim Lutherus in lib. de pot. Papae contendit, per illam vocem *Pasce* nullam dari novam potestatem, sed tantum injungi officium diligendi, praedicandi, et docendi Petro, qui jam antea constitutus erat Apostolus et Pastor, non quidem Ecclesiae universae, sed cujusdam portionis, quemadmodum et ceteri Apostoli et Pastores. Id vero his rationibus probat.

Primum. *Pasce* non est praesesse, sed cibum praebere ac ministrare, quod etiam ab inferiore fieri potest; non igitur continuo instituitur Praesul, cui dicitur *Pasce*. Deinde, non imperat Dominus Christianis ut obediant Petro, sed imperat Petro ut praebet alimenta Christianis; igitur minister, non Princeps per hoc Verbum *Pasce* constituitur. Postremo, si per haec verba institueretur Pontificatus, sequeretur, non esse Pontifices eos qui non diligunt, aut non pascent; proinde saepe nullum Pontificem haberemus; major enim Pontificum pars, neque diligit gregem, neque eum verbo et exemplo pascit; quare non Pontificis institutio, sed simplex praecipuum diligendi et docendi hoc verbo *Pasce* continetur.

At nobis difficile non erit ex hac ipsa voce *Pasce* demonstrare summam potestatem illi attribui, cui dicitur : *Pasce oves meas*.

Primum enim, non proprie dicitur *pasce* re alium, qui cibum quacumque ratione mi-

nistrat, sed qui procurat ac providet alteri cibum, quod certe Praepositi et Gubernatoris est : *Quis putas, inquit Dominus, est fidelis dispensator ac prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram* (1)? Itaque illius est *pasce*, qui est super familiam constitutus.

Deinde per verbum *Pasce* intelligitur ex communi usu loquentium omnis actus pastoralis : idem enim est *pasce*, quod *agere pastorem*, sive *esse pastorem*. Porro actus pastoralis non est tantum praebere cibum, sed etiam ducere, reducere, tueri, praesesse, regere, castigare. Quid? Pastores ovium num solum pabulum illis praebent? nonne etiam regunt, et baculo cogunt ut pareant? Hinc videlicet in Scripturis passim *pasce* accipitur pro eo quod est *regere*, ut Psal. II, ubi legimus : *Reges eos in virga ferrea*. In Hebraeo פָּסַע, id est, *pasces eos*. Et sane qui pascentur in virga ferrea, verissimam potestatem in pastore suo esse negare non possunt, et Isa. XLIV, qui dico Cyro רִעָה, id est, *pastor meus es tu*. Quo loco tamen non ministerium praebendi cibum, sed amplissimum regnum Cyro praedicat.

Deinde hoc idem efficacius demonstrari potest ex eo verbo, quod Joannes in Evangelio suo posuit. Scripsit enim ποιμαίνω, id est, *pasce* regendo et praesidendo. Nam et Homerus lib. II Iliad., frequenter vocat Regem Agamemnonem ποιμένα λαός, id est, *pastorem populorum*; et ni Scriptura ubi legimus Matth. II : *Ex te enim exiit Dux, qui regat populum meum Israel* (2). In Graeco est, ἐκ σου ποί τοῦ ἐξελθόντος ἡγεμόνος, ὅστις ποιμαίνει τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ.

Et notandum, in Hebraeo apud Michaeam cap. V, unde Mattheus accepit, non esse verbum, רעה, quod *pasce* significat, sed verbum מושל quod est *dominari*. בְּיַדְאֵל מוֹשֵׁל, Denique Apoc. XIX, ubi dicitur : *Et ipse reget eos in virga ferrea*, Graece est, καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδήρει. Igitur cum ποιμαίνω non significet *pasce* quocumque modo, sed *regere* ac *praesesse*, et Petro dictum sit a Domino, ποιμαίνω τὰ πρόβατα; manifeste sequitur, esse Petrum Rectorem ac Praesidem Ecclesiae constitutum.

Accedant Postremo testimonia veterum Patrum. Chrysostomus lib. II de Sacerd., non semel vocat praefecturam officium Petro

commissum per illam vocem *Pasce* idque explicat per illam aliam Scripturam Matth. XXIV : *Fidelis servus et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam* (3). S. Augustinus in hunc locum : « Oves ipsas, inquit, pasce, ad docendas, regendasque committit. Denique Gregorius in lib. de cur. pastor., passim Pastores vocat Rectores, et curam pastorem regimen, imo et culmen regiminis; et ipsum *pasce*, regere, ac praesesse interpretatur.

Neque Lutheri ratiunculae aliquid efficiunt. Ad Primam enim jam responsum est : *pasce* non esse dapiferi officium, sed Rectoris : nec enim domini pascentur a servis, quamvis illi cibos ad mensas dominorum adferant, sed contra potius a dominis pasci dicuntur servi, quippe qui sumptibus dominorum vivunt.

Ad Secundam respondeo : praesesse ac subesse, regere ac regi, pasce et pasci, relationem quamdam inter se habere, ita ut unum sine altero esse non possit; proinde quo verbo dicitur Petro, ut praesit, regat, pascat, eodem nos jubemur Petro subesse, atque ab eo nos regi et pasci sinere.

Ad Tertiam respondeo : *Pasce* esse praecipuum quidem, sed eo praecipuo institui Ecclesiasticum principatum : significatur enim per actum ipsa potestas, unde actus ille procedit. Quemadmodum cum Deus ait : *Germinet terra herbam vivantem*; et animalibus : *Crescite et multiplicamini*, fecunditatem attribuit rebus, et naturas aptas ad generandum instituit. Nec solum Deus, sed etiam homines per verbum modi imperandi institui solent Praefectos. Si enim Rex dicat alicui : *Vade, rege talem provinciam*, omnes intelligunt, eum Praefectum esse constitutum ejus provinciae.

At, inquit Lutherus : si per illud praecipuum instituitur Pontificatus; ergo desinit esse Pontifex, qui desinit implere praecipuum. Respondeo : per illa praecipua verba sic institui Pontificatum, ut tamen potestas collata non pendeat ab observatione praecipui. Id quod etiam in rebus humanis videmus : nec enim Prorex desinit esse Prorex, donec a Rege non revocatur, etiamsi non recte provinciam regat.

Deinde nec est verum quod assumit Lutherus, Romanos Pontifices a longo jam tempore non pavisse gregem. Nam tametsi

plerique eorum non concionantur : tamen alios multos exercent actus pastorales, dum ligant, solvunt, dispensant, controversias judicant, Episcopos creant, et quod per se concionando non faciunt, per alios faciunt, Quemadmodum et Episcopus Hipponiensis Valerius, et alii nonnulli, vel senio, vel lingua vilio impleti, per suos Presbyteros concionandi munus implebant.

CAPUT XVI.

Quod illis verbis Jo. XXI. Oves meas, universa Ecclesia significata sit.

Tertia restat quaestio, num per *Oves meas*, intelligatur Ecclesia universa. Negant id Lutherani omnes, et praecipue Lutherus, lib. de pot. Papae : Illyricus in lib. cont. primat. Papae, Magdeburgenses Gent. I, lib. II, cap. 7. col. 525. Liber Smalchadicus de prim. Papae, et Calvinus lib. IV Institut. c. 6. §. 7.

Nobis autem exploratum certumque est, omnes omnino Christianos, etiam Apostolos ipsos, Petro tanquam oviculas commendari, cum ei dicitur : *Pasce oves meas*.

Est autem observandum, Christum his dixisse : *Pasce agnos meos*, et semel : *Pasce oves meas*. Tametsi enim in Graeco textu semel est *pasce agnos*, et bis *pasce oves*; tamen corruptus videtur locus vitio Librariorum, qui in secundo loco scripserunt πρόβατα, cum scribere debuissent πρόβατα, id est, oviculas seu agnos : facile autem fuit excidere unum jota.

Ita esse colligo, primum ex Ambrosio et Maximo. Ambrosius enim in cap. ult. Lucae, dicit, Christum primum commendasse Petro *agnos*, Graece ἀγνία. Secundo oviculas, quae dicuntur Graeco πρόβατα. Tertio *oves*, Graeco πρόβατα. Maximus serm. de S. Petro et Paulo dicit, Petro *oviculas* et *oves* commendatas : qui certe hoc non diceret, nisi legisset πρόβατα et πρόβατα. Deinde idem colligo ex nostra versione ; nam si fuisset in Graeco bis πρόβατα, ne indoctissimus quidem per secundo loco verisset *Agnos* : quis enim ignorat, *agnos* dici ἀγνία, non πρόβατα ?

(1) Luc. XII, 42. — (2) Matth. II, 6.

(1) Matth. XXIV, 45.

Cum ergo omnes Latini codices legant *Agnos*, nec unquam fuerit hæc lectio a Hieronymo, vel ullo alio improbat; necesse est dicere, Interpretem legisse *προβαται*, id est, *oviculas*, et verissime *Agnos*, quia oviacula et agni sæpe pro eisdem accipiuntur.

His notatis, ex hac variatione, quæ mysterio non videtur carere, probamus, Petro omnes Christianos esse subjectos. Nam si per oviacula intelligamus agnos, dicemus agnos his repetitos esse ad significandum duos populos, Judaicum et Gentilem: oves autem semel nominatas significare Episcopos, qui sunt veluti matres agnorum. Itaque commisit Dominus Petro curam *agnorum*, id est, populi Judaici, et *agnorum*, id est, populi gentilis, et *ovium*, id est, eorum qui agnos istos pepererunt in Christo, qui sunt Apostoli et Episcopi.

Si vero per oviacula intelligimus oves parvas majores agnis, minores perfectis ovis; dicendum erit cum S. Ambrosio, loco notato, Petro committi *agnos, oviacula, et oves*, id est, incipientes, proficientes, et perfectos, ita ut nulli sint in Ecclesia, quantumvis spirituales, eruditi, et sancti, qui Petro non subsint. Vel per *agnos* intelligemus populos, qui nullum habent curam pastorem, quæque solum filii sunt, non parentes: per *oviculas* accipimus sacerdotes minores, id est, Presbyteros, et Parochos, qui sic parentes sunt populorum, ut sunt filii Episcoporum: per *oves* denique interpretabimur sacerdotes majores, id est, Episcopos, qui et agnis et oviulis præsent; et tamen etiam ipsi Petro subjiciuntur. Atque hæc videtur respexisse S. Leo, cum in 3. serm. de anniv. assumpt. sua dicit, Petrum esse a Christo præpositum omnibus Gentibus, omnibus Patribus, et omnibus Apostolis: Gentes enim agni sunt, Patres oviacula, Apostoli oves magnæ atque perfectæ.

Deinde aliam rationem, eamque insignem, nobis suppeditat pronomen illud *Meas*. Nam cum absque ulla restrictione addatur ad nomen *Oves* pronomen *Meas*, manifeste significatur, eas omnes *oves* Petro commendari, ad quas extenditur pronomen *Meas*: certum autem est illud *Meas* extendi ad omnes simpliciter: nec enim ullus est in Ecclesia, qui se Christi ovem esse non gloriatur; igitur omnes omnino Christianos, nullo excepto, Petri Dominus commendavit.

(1) Joan. X. 14.

Et similes locutiones vulgo passim usurpari videmus. Nam qui dicit: « Relinquo mea bona filiis meis, » sine dubio nihil ex suis bonis, nec ullum ex suis filiis excludit. Et Dominus cum ait Jo. X: *Cognosco oves meas, et oves mea vocem meam audiunt, et ego pono animam meam pro ovibus meis* (1): tamen etsi non dicat, *omnes oves, et omnibus ovibus*; tamen nemo negare potest, quin de omnibus sit locutus.

Præterea, quid aliud est *Pasce oves meas*, quam *habe curam mei ovilis*? Est autem unum tantum Christi ovile, Jo. X: *Erit unum ovile et unus pastor*; igitur universum gregem suum Petro Christus commisit.

Ad hæc, cum Dominus ait *Pasce oves meas*, vel commendavit Petro oves suas omnes, vel nullas, vel aliquas certas ac definitas, vel aliquas indefinitas. At nemo dixerit, nullas aut aliquas certas esse commendatas, id enim est manifeste falsum: nec etiam aliquas indefinitas, quia non est sapientis provisoris relinquere indefinitam curam, cum possit eam definire, præsertim cum certa confusio et perturbatio ex illa indeterminatione oriatur.

Præterea commendare aliquas, et non indicare quas, idem esse videtur, ac si commendarentur nullæ. Quas enim, quæso, pascet, qui gregem suum non cognoscit? Restat igitur, ut omnes omnino suas oves Petro Christus pascendas assignaverit.

Atque hæc est sententia omnium veterum Patrum. Epiphanius in Ancor.: « Hic est, inquit, qui audivit, *Pasce oves meas*, cui conceditum est ovile. » Unum autem solum esse Christi ovile, paulo ante ex Evangelio demonstravimus. Joannes Chrysostomus in hunc locum: « Aliis, inquit, omissis, Petrum dumtaxat affatur, fratrum ei curam committit. » Et infra: « Nam, inquit, cum magna Dominus Petro communicasset, Orbis terrarum curam demandasset etc. »

Ambrosius in cap. ult. Lucæ dicit, Dominum per hæc verba *Pasce oves meas* reliquisse nobis Petrum tanquam Vicarium amoris sui: « Quem, inquit, elevandus in cœlum amoris sui Vicarium relinquebat: » ut nihil habere Petrum, qui nos amore paterno et pastorali foret, quemadmodum Christus ipse fecerat: et ibidem: « Quia, inquit, solus proficitur ex omnibus, omnibus antefertur. »

Leo serm. 3. de assumpt. sua ad Pont.: « De toto Mundo, inquit, unus Petrus eligitur, qui et universarum gentium vocationi, et omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesie Patribus præponatur: ut quamvis in populo Dei multi sacerdotes sint, multique Pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit et Christus. » Gregorius lib. IV, epist. 32. cum dixisset, Petro totius Ecclesie curam esse commissam, rationem reddidit, dicens: « Ipsi quippe dicitur: *Pasce oves meas.* »

Theophylactus in cap. ult. Jo.: « Finito, inquit, prædicatione ovium totius Mundi Petro commendabat, non autem alii, sed huic tradidit. » Et in cap. XXII. Luc. « Tu, inquit, Petre conversus, bonum exemplum penitentiae omnibus eris, qui cum Apostolus fueris, et negaveris, iterum receptoris primatum omnium, et præfecturam Orbis. » Bernardus lib. II de consid.: « Cui, inquit, non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolute et indiscrete tote commissæ sunt oves? Si me amas, Petre, pasce oves meas. Quas? illius, vel illius populos civitatis, aut regionis, aut certe regni? Oves meas, inquit. » Cui non planum non designasse aliquas, sed assignasse omnes? nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.

Sed jam adversariorum argumenta refellamus. Prima Lutheri obiectio est. Non ait Christus: *Pasce omnes oves meas*: quemadmodum dixerat alio loco: *Docete omnes gentes*; igitur non omnes oves suas Petro pascendas tradidit. Respondeo: pronomen illud *Meas* æquipollere signo universali, ut supra demonstravimus.

Secunda obiectio ejusdem Lutheri, atque etiam Illyrici est. Si Petro omnium ovium pascendarum cura commissæ est; debuit igitur Petrus omnes pascere: atqui hoc ipse non fecit; paverunt enim et Apostoli cæteri partem suam gregis Domini, et non a Petro, sed a Christo missi sunt. Respondeo: S. Petrum parit per se, partim per alios universum Dominicum gregem, ut sibi imperatum fuerat, pavisse: nam etsi Apostolos omnes Dominus ad prædicandum et ad pascendum gregem suum miserit; tamen hoc ipso, quod eorum curam (ut Chrysostomus ait) Petro commisit, quod illi agebant, Petrus per illos agebat, a quo illi tantam a Capite et Imperatore suo pendebant.

Tertia obiectio communis est Luthero cum cæteris, quorum loca init. cap. annotavimus. Apostolus Paulus cap. II epist. ad Galatas, nullam agnoscit subjectionem ad Petrum, aut Jacobum, aut Joannem: *Quibus*, inquit, *neque ad horam cessimus subjectioni*. Item: *Mea nihil refert, quales fuerint, qui aliquid esse videntur*. Item: *Qui videbantur esse aliquid, nulla mihi mandata dederunt*. Item: *Nihil mihi contulerunt*. Item: *Dexteram dederunt societatis* (1).

Respondeo: propositum Pauli in epist. ad Galatas, non fuisse, ostendere se non esse Petro subjectum, quod attinet ad gubernationem; nullam enim hujus rei mentionem facit: sed Evangelium suum æque verum et divinum esse, et a Christo ipso immediate acceptum, atque Evangelium Petri, et Jacobi, et Joannis. Id enim est, quod Pseudoapostoli jactaverant, nimirum, Petrum, Jacobum et Joannem a Christo doctos, Paulum hominum esse discipulum; proinde verius existimandum illorum, quam Pauli Evangelium.

Itaque adversus hæc Pseudoapostolorum calumnias ita Paulus orditur epistolam suam: *Paulus Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum et Deum Patrem*. Et infra: *Notum facio vobis Evangelium, quod evangelizatum est a me, quia non est secundum hominem*. *Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Jesu Christi* (2).

Atque hæc pertinet illud: *Qui videbantur esse aliquid, nihil mihi contulerunt*. Significat enim his verbis Paulus, nihil se doctrinæ ab Apostolis cæteris accepisse, sed de omnibus a Christo diligenter instructum. Quod autem addit: *Dexteram mihi dederunt societatis*: cogit quidem, ut credamus, Petrum et Paulum socios fuisse in officio prædicandi, sed non prohibet, ut intelligamus Petrum Paulo fuisse majorem in officio gubernandi. Nam etiam lib. I. Regum, cap. XXIII Scriptura dicit: *Itit Saul et socii ejus* (3): et tamen eandem Scriptura Saulem Regem, cæteros autem servos ejus facit.

Illud vero: *Quibus nec ad horam cessimus subjectioni*, non ad Petrum et Jacobum, sed ad Pseudoapostolos ab ipso Paulo refertur. Sic enim legitur: *Sed propter subintroductos falsos fratres, qui subintroverunt explorare libertatem nostram, quam habemus in Christo*

(1) Galat. II, 5 et seq. — (2) Galat. I, 1 et seq. — (3) I. Reg. XXIII, 25.

Jesu, ut nos in servitum redigerent. Quibus nec ad horam cessimus subjectioni (1).

Illud autem : *Mea nihil refert quales fuerint qui aliquid esse videntur*, non ad contemplationem Petri et Joannis dicitur, ut liber Smalchaldicus existimari voluit, sed ad laudem et honorem. Causam enim Paulus reddit, cur cum illis Apostolis, qui erant Hierosolymis, conferre voluerit Evangelium suum, tametsi aliquando imperiti homines, vilissimique piscatores fuerint; ac dicit, parum sua interesse, quales illi fuerint aliquando, Deus enim personas non accipit, sed se ad eos profectum, qui jam Dei gratia magni Apostoli, et columnæ quædam Ecclesiæ videbantur.

Illud denique : *Qui videbantur esse aliquid, nulla mihi mandata dederunt*; viderit Smalchaldica Synodus Lutheranorum, ubi legerit, et unde in suum libellum de primatu Papæ, illa verba transtulerit; nam certum est, in Paulo non inveniri. Sed nimirum ista est familiaritas, quam adversarii habent cum Deo, ut ad verbum ejus audacter addant, nec metuunt plagas, quas Deus ad verbum suum addentibus comminatur.

Quarta objectio eorundem Apostolorum in epist. ad Galatas cap. II docet, jure divino et humano, divisam fuisse jurisdictionem inter Petrum et Paulum: ac Petro quidem attributum populum Judæorum, Paulo autem Gentium; non igitur Petro omnes Christi oves commendata fuerunt. Apostoli verba hæc sunt: *Cum vidissent, inquit, quod creditum est mihi Evangelium præputi, sicut et Petro circumcissionis (qui enim operatus est Petro in Apostolatu circumcissionis, operatus est et mihi inter Gentes) dexteræ dederunt mihi et Barnabæ societatis, ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcissionem (2).* Itaque Petri Apostolatus nihil ad nos pertinet, quippe qui Gentes sumus.

Respondeo: divisionem, de qua Paulus loquitur in epist. ad Gal., non esse jurisdictionis, sed provinciarum, ad commodius prædicandum Christi Evangelium. Quamquam enim poterant Apostoli omnes, et etiam singuli in universo Orbe terrarum Evangelium prædicare; tamen ut celerius et facilius id fieret, duplex distributio provinciarum inter Apostolos facta est: una inter Apostolos duodecim, qui, ut ex Origene refert Eusebius

lib. III hist. cap. 4. ita inter se provincias diviserunt, ut Andreas Seythiam, Thomas Parthiam, Indiam Bartholomæus, Mattheus Æthiopiæ, Joannes Asiæ, atque alias alii Christi Evangelio suscipere imbuendas.

Altera distributio inter Petrum et Paulum facta est, nimirum, ut Petrus præcipuam operam in conversione Judæorum poneret, nec tamen a Gentiliū conversione prohiberetur: Paulus e contrario Gentiliū conversioni potissimum studeret, nec tamen ab Hebræorum conversione penitus vacaret. Quæ omnia ex divinis litteris parvo negotio confirmabimus.

Ac primum, quod Petro licuerit Gentibus prædicare, tametsi Judæorum Apostolus esset, constat ex multis locis. Ipse enim prædicavit Cornelio et toti domui ejus, Actor. X, de qua re sic ipse loquitur Actor. XV: *Vos, inquit, scitis, quantum ab antiquis diebus Deus elegit per os meum Gentes audire verbum Evangelii, et credere (3).* Denique Matth. ult. Dominus omnibus Apostolis dixit: *Euntes ergo, docete omnes Gentes.* Et Marci ult.: *Prædicat Evangelium omni creature (4).* Poterant igitur jure divino prædicare omnes Apostoli omnibus Gentibus: Et certe non excluditur Princeps Apostolorum ab eo jure, quod omnibus Apostolis datur.

Præterea Innocentius I. in epist. 1. ad Decentium, cap. 4. docet, in tota Italia, Gallia, Hispania, Africa, Sicilia, Ecclesias constitutas a Petro, vel ab iis, quos partim ipse, partim successores ejus miserunt: has autem Ecclesias Gentiliū præcipue fuisse, negari non potest.

Denique, si Petrus tantum Judæorum, et non Gentium Apostolus erat: cur sedem Episcopatus sui non posuit Hierosolymis, quæ Metropolis erat Judææ, sed primum Antiochiæ in Syria, deinde Romæ, quæ urbes Gentium erant? Et cur Gentiles, qui erant Antiochiæ, questionem de legibus non detulerunt ad Paulum, qui erat Gentium Apostolus, sed ad Petrum et Jacobum, qui erant Apostoli Judæorum?

Jam vero potuisse etiam Paulum Judæis evangelizare, licet principale mandatum de salute Gentium accepisset, ex ejus rebus gestis perspicuum esse potest. Nam quocumque ibat, in Synagogis Judæorum evangeli-

zabat. Act. XIII prædicat in Synagoga Judæorum apud Salamiam, et Antiochiam Pisidiæ; item, c. XIV apud Iconium; cap. XVII apud Thessalonicam; cap. XVIII apud Corinthum et Ephesum, et Act. XXVIII Romæ primum omnium Judæis annuntiat Evangelium. Et I. Cor. IX dicit: *Judæis factus sum tanquam Judæus, ut Judæos lucrarer (1).* Denique scribit ad Hebræos, curam illorum agens, et II. Cor. XI fatetur, se sollicitudinem gerere omnium Ecclesiarum, et si omnium, certe Hebræicarum.

Poterant ergo jure divino tam Petrus, quam Paulus omnibus prædicare, tam Judæis, quam Gentilibus: quia tamen Paulus Gentium præcipue Apostolus erat; ideo Act. IX Dominus ipse de Paulo dicit: *Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram Gentibus, et Regibus, et filiis Israel (2).* Ubi filii Israel ponuntur ultimo loco: Gentes autem primo. Petro autem cum aliis Apostolis dicitur Act. I: *Eritis mihi testes in Hierusalem, et in omni Judæa, et Samaria, et usque ad ultimum terræ (3).* Ubi Judæi ponuntur primo loco, et Gentes ultimo.

Hoc ergo est, quod Paulus dicit Galat. II. Petrum fuisse Apostolum circumcissionis, se autem præputi. Et sic exponit Hieronymus in hunc locum, ubi proposita questione: An non licuerit Petro Gentilem trahere ad fidem, et Paulo Judæum? Respondet, licuisse omnino; imo hoc fuisse utriusque propositum, ut ex toto Mundo Ecclesias congregarent: sed tamen Petrum habuisse principale mandatum de Judæis, Paulum de Gentibus.

Est autem præterea observandum, honorificentius fuisse munus Petri, quam Pauli, cum Dominus ipse per se Judæis prædicare voluerit: Gentibus autem per discipulos, Matth. XV: *Non sum missus, ait Dominus, nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel.* Et Apostolus Rom. XV dicit: *Christum Jesum ministrum fuisse circumcissionis (4).* Et idem Paulus Rom. XI comparat Judæos oleæ, Gentes oleastris inserendis in bonam olivam, ut fiant participes pinguedinis illius.

Objectio quinta. Apostolus Paulus in eadem ad Gal. epist. cap. II dicit, se Petro in faciem restitisse; non igitur illi subjectus, sed aut major, aut certe æqualis erat; proinde non omnes Christi oves Petro subjiciantur.

Respondeo: scio Clementem Alexandrinum apud Eusebium lib. I hist. cap. 14. non Petrum Apostolum, sed quemdam alium a Paulo reprehensum dicere. Scio etiam Hieronymum, et alios multos velle, non vere, sed simulatorie Petrum reprehensum: sed quia probabilior est Augustini sententia, quod serio fuerit Petrus reprehensus; dico licere minori reprehendere majorem, modo res id postulet, et debita reverentia conservetur.

Itaque Cyprianus in epistol. ad Quintum, Petri humilitatem laudat, quod a Paulo reprehensus, non dixerit se primatum tenere, et sibi potius obtemperari a novellis, et posteris oportere. Ubi indicat, Petrum a minore reprehensum fuisse. Et Augustinus in epist. 19. ad Hieron. sic ait: « Rarius et sanctius exemplum Petrus posteris præbuit, quo non dedignarentur a posterioribus corrigi: quam Paulus, quo confidenter auderent minores majoribus pro defendenda veritate, salva charitate resistere. »

Gregorius quoque ho. 18. in Ezech. « Se, inquit, etiam minori fratri ad consensum dedit, atque in eadem re factus est sequens minoris sui, ut in hoc etiam præiret, quatenus qui primus erat in Apostolatu culmine, esset primus etiam in humilitate. » Et infra: « Ecce a minore suo reprehenditur, et reprehendi non dedignatur. »

Objectio Sexta. Apostoli sine ullo Petri mandato Diaconos constituunt Act. VI. Ac rursus, Petrum ipsum mittunt in Samaritaniam, Act. VIII, non igitur Petrus Caput et Pastor Apostolorum erat, sed ipse potius illorum imperio subiciebatur. Præterea, ambigit Petrus, Act. X, liceatne sibi gentibus evangelizare, et quia id fecit, a discipulis cæteris reprehenditur, Act. XI. Quis igitur facile credat, ad ejus ovile pertinuisse Gentiles?

Respondeo: in primis nihil præjudicare primatui Petri, quod Apostoli omnes, communicato inter se consilio, Diaconos constituerint. Credendum enim est, id factum esse Petro auctore, vel certe consentiente. Tunc autem derogaret ejus primatui, si probaretur factum eo nolente et invito.

Ad illud autem de missione Petri et Joannis, de qua Act. VIII. Respondeo: nomen *Missionis* non necessario significare subjec-

(1) Galat. II, 4 et seq. — (2) Galat. II, 7 et seq. — (3) Act. XV, 7. — (4) Matth. XXVIII, 19; Marc. XVI, 15.

(1) I. Cor. IX, 20. — (2) Act. IX, 15. — (3) Act. I, 8. — (4) Matth. XV, 24; Rom. XV, 8.

tionem in eo qui mittitur. Dicitur enim mittere quicumque est auctor alicui ut eat, sive id faciat praecepto, quomodo Dominus mittit servos, de quo dicitur Jo. XIII: *Non est servus major Domino*, sive consilio et suasionem, quomodo et par parem, et minor majorem aliquando mittit. Nam, Matth. II, Herodes misit Magos in Bethlehem; in quos tamen nullum habebat imperium: et populus Judaeorum, Josue XXII misit Phinees sacerdotem ad filios Ruben et Gad; cum tamen jure divino toti populo praesesset summus Sacerdos, ut Magdeburgenses fatentur. Igitur miserunt Apostoli consulendo, et suadendo Petrum ad Samaritanos, quia res maxima erat, novam illam Gentem in Fide confirmare.

Ad ea vero quae adferuntur cap. X et XI Act. dico: multos decipi in eo quod putant, Petrum non scivisse praedicandum esse Gentibus, nisi quando revelationem illam habuit, Act. XI. Id enim absurdissimum est, nam Marci ult. et Matth. ult. jubentur Apostoli docere omnes Gentes, et ne quis diceret, Apostolos non intellexisse: Lucas ait: *Aperuit illis sensum, ut intelligerent Scripturas*. Et mox subjungit explicans quas Scripturas: *Quoniam, inquit, oportebat Christum pati, et resurgere a mortuis, et praedicari in nomine ejus penitentiam in omnes Gentes* (1). Et Petrus Act. I, II et III passim ostendit, se intellexisse Scripturas, citans Psalmos, Joelem, Deuteronomium, et nominatim illud Genes. XXII: *In semine tuo benedicentur omnes familiae terrae* (2).

Vidit ergo Petrus illam visionem, partim propter se, partim propter alios: propter se quidem, non ut disceret sibi licere Gentibus praedicare, sed ut intelligeret, tunc esse tempus eis praedicandi. Nam quia Dominus dixerat, Act. I: *Eritis mihi testes in Hierusalem, et in omni Judaea, et Samaria, et usque ad ultimum terrae*; (3) quibus verbis illum ordinem Apostolis praescripserat, ut primum praedicarent in Hierusalem, deinde in reliqua Judaea, tunc in Samaria, ultimo in regionibus Gentium; ideo Petrus subdubitabat, quandanam tempus esset praedicandi Gentibus, et an liceret eis oblata occasione praedicare, anequam per totam Judaeam et Samariam praedicatum esset. Hoc dubium sustulit Spiritus sanctus ostensa illi visione.

Quare Cyrillus lib IX in Julian., explicans

hanc visionem « Statim, inquit, intellexit Petrus, quod instaret tempus transformandi in veritatem umbras. « Propter alios autem vidit Petrus visionem, quia multi erant ex Pharisaeis conversi ad Fidem, qui existimabant, non oportere Gentibus praedicare, et qui etiam reprehensuri erant factum Petri, si Cornelio praedicesset, quemadmodum postea fecerunt Act. XI.

Ut ergo haberet Petrus optimam rationem satis faciendi ejusmodi reprehensionibus Deus ei hanc visionem ostendit, ut recte explicat Chrysostomus hom. 42. in Matth. « Aliorum inquit, gratia hoc dicebat, et ut satisfactionem ad accusantes praepararet. » Et in Comment. hujus cap. X. Act. « Numquid Petrus, inquit, timuerat comedere? Absit, sed dicit, divina dispensatione totum hoc factum esse propter eos, qui ipsum erant reprehensuri. »

CAPUT XVII.

Explicatur prima prerogativa S. Petri ex mutatione nominis.

Hactenus attulimus quae ad promissionem et institutionem primatus Petri pertinebant: nunc ad ejusdem primatus confirmationem singulares variasque prerogativas Petri in medium adferemus. Id vero eo libentius facimus, quod Magdeburgenses Cent. I, lib. II, cap. 10, col. 558 et seq. diligenter enumerare studuerint quindecim peccata, atque horrendo lapsus (ut ipsi loquuntur) S. Petri, quae divino consilio in divinis litteris exstare dicunt, ne nimis multum Petro tribuamus.

Et quamquam, excepta Christi negatione quam gravissimum peccatum fuisse negari non potest, caetera quatuordecim, non B. Petri horrenda peccata, sed Magdeburgensium horrenda mendacia et blasphemiae sunt, ut postea demonstrabimus; interim tamen pro 14 falsis criminibus adferamus nos 28 veras prerogativas.

Prima igitur prerogativa est mutatio nominis: nam Jo. I ait Dominus Petro: *Tu es Simon filius Jona; tu vocaberis Cephas* (4) Ubi observandum cum Chrysostomo in hunc locum, Deum nunquam imponere nova nomi-

na, nisi maximis de causis, et ad significanda privilegia concessa eis, quibus nomina mutantur. Ita Abrahamum, cum diceretur, אַבְרָם, Abram, id est, pater excelsus, dici voluit אַבְרָהָם, Abraham, id est, patrem multitudinis Genes. XVII. ut eo nomine significaret hominem illum, qui jam senex erat et uxorem animum, et sterilem habebat; tamen ex dono Dei sic immutandum, ut fieret pater plurimorum filiorum, vel potius gentium, et populorum.

Est autem duplex prerogativa in hac mutatione nominis Simonis in nomen Petri. Una, quod soli Petro ex omnibus Apostolis nomen mutaverit: nam etsi Mar. III imposuit nomen filiis Zebedaei Boanerges, tamen fuit illud potius quoddam cognomen, quam proprium nomen. Itaque nusquam postea ab Evangelistis vocantur Boanerges, sed tantum Jacobus et Joannes ut antea vocabantur. At Petrus deinceps fere semper vocatur Petrus: et Paulus Galat. II, Petrum saepe nominat, et nunquam aliter quam Petrum aut Cepham, quod est idem: Joannem autem saepe quidem nominat, sed Joannem perpetuo nunquam Boanerges.

Altera est quod tale nomen ei dederit nam Syriace Cephas significat petram, ut nos supra docuimus et Hieronymus testatur in cap. II. epist. ad Galat. Graece autem significat caput, ut lib. II. cont. Parmen. annotavit Optatus. Ac demum unum est ex celeberrimis Christi nominibus: nihil enim frequentius in Scripturis Christus appellatur, quam petra. Vide Isai. VIII et XXVIII, Dan. II, Psal. CXVII, Matth. XXI, Rom. IX, I. Cor. X. I. Ephes. II, I, Pet. II, et alibi. Christus ergo cum solo Petro suum ipsius nomen communicans, et nomen illud quo ipse significatur, ut fundamentum et Caput Ecclesiae universae, qui aliud indicare voluit, quam se facere Petrum fundamentum et Caput Ecclesiae loco suo.

Itaque recte B. Leo epist. 89. ad Episc. Vienn. prov. « Hunc, inquit, in consortium individuae unitatis assumptum, id quod ipse arripuit, voluit minari, dicendo: Tu es Petrus etc. » Et serm. 3. de anniv. die assumpt. suae ad Pontif. ita Christum loquentem ad Petrum introducit: « Sicut meus Pater tibi manifestavit divinitatem meam, ita et ego tibi notam facio excellentiam tuam, quia tu es Petrus, id est, cum ego sim inviolabilis petra, ego

lapis angularis, qui facio utraque unum, ego fundamentum, praeter quod nemo potest aliud ponere, tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, ut quae mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. »

CAPUT XVIII.

Explicatur secunda prerogativa ex modo quo ab Evangelistis Apostoli numerantur.

Altera Petri prerogativa est, quod cum ab Evangelistis nominantur Apostoli, vel omnes vel aliqui, semper primo loco ponitur Petrus. Matth. X: *Duodecim autem Apostolorum nomina sunt haec: primus Simon, qui dicitur Petrus etc.* (1) Similiter legitur Marc. III, Luc. VI, Act. I. Quod autem hoc non sit factum, quia Petrus fuerit primus a Christo vocatus, certum est: nam Andream Dominum primum vocavit, ut Joannes testatur cap. I.

Sed occurrunt Magdeburgenses qui Cent. I, lib. II, cap. 7, col. 524. dicunt, Petrum vocari primum, vel propter insignia sua dona, vel propter aetatem, quia nimirum erat omnibus senior, non quia esset Caput aliorum: capite autem 10, col 561. scribunt, casu factum esse, ut Petrus primus in Catalogo poneretur; debuit enim aliquis primo loco numerari, casu autem Petrus occurrit.

Sed nulla harum rationum aliquid valet. Non prima, nam vel loquuntur de insignibus donis, quae Petrus habuit in ordine ad Ecclesiam, ut quod accepit singulariter claves, quod factus est fundamentum Ecclesiae; quod constitutus est Pastor omnium ovium Christi etc. et tunc pro nobis loquuntur: vel loquuntur de donis personalibus et propriis, id est, de Virtutibus ejus; et tunc falsum est quod dicunt: nam Evangelista non facile scribere potuit, nec judicare ausus fuisset, qui esset inter Apostolos optimus, praesertim cum sciret, Joannem fuisse virginem, Petrum conjugatum, et Joannem eundem ita diligere videret a Domino, ut vocaretur: *Discipulus quem diligebat Jesus*. Nec ignoraret, Jacobum minorem tanta sanctitate praedi-

(1) Luc. XXIV, 45 et seq. — (2) Gen. XXII, 18. — (3) Act. I, 8. — (4) Joan. I, 42.

(1) Matth. X, 2.

tum, ut justus, et frater Domini ab omnibus diceretur.

Quod vero de etate dicunt, pugnat cum Veterum traditione. Nam Epiphanius heres. 51. quæ est Alogorum: « Occursus, inquit, Andrea primus configit, cum esset Petrus minor tempore ætatis. » Hieronymus quidem lib. I in Jovin. dicit Joannem non fuisse electum in Caput aliorum, quia erat pene puer: at Petrum fuisse omnibus seniore, non dicit. Adde, quod Magdeburgenses Cent. I. lib. II., cap. 10. in vita Andrea, probabile esse dicunt, Andream seniore Petro fuisse.

Quod etiam non sit factum casu, quia nimirum debuit unus primus in Catalogo poni, et casu occurrit Petrus: sed quod sit positus Petrus primus ratione dignitatis, patet ex duobus. Primum ex modo enumerandi, nam Petrum nominatim Matthæus vocat primum, deinde cæteros non vocat unum secundum, alium tertium etc. sed sine ulla observatione ordinis nominat.

Itaque inter Petrum et cæteros ordinem esse Matthæus docet, quia Petrus superior est, cæteri inferiores: at inter alios nullum statuit ordinem, quia sunt omnes æquales, ut recte annotavit Albertus Magnus in Comment. hujus loci, et ex hoc nomine *primus* deducunt Patres primatum, quam vocem tantopere oderunt hæretici. Nam ut a Principe Principatus, a Consule Consulat, sic a primo fit primatus. Hinc Ambrosius in II. Corinth. XII.: « Prior secutus est Andreas Salvatorem quam Petrus, et tamen primatum non accepit Andreas, sed Petrus. » Et Augustinus tract. ult. in Jo., « Petrus, inquit, propter Apostolatulatum snprimatum etc. » Certe autem primatus non dicitur de eo, qui casu scriptus est primus in Catalogo, sed qui jure, et merito scribitur primus, propter gradum et auctoritatem suam.

Secundo idem colligitur ex eo, quod ordo aliorum plerumque mutatur: Petrus autem semper ponitur primo loco. Nam Matth. X. post Petrum ponitur Andreas, Marc. III. post Petrum est Jacobus, Luc. VI. post Petrum numeratur quidem Andreas, sed mutatur ordo cæterorum: nam Matthæus anteposuit sibi Thomam, et Simonem Zelotem anteposuit Thaddæo: Lucas autem antepositit Martham Thomæ, et Thaddæum Simoni. Actor. I post Petrum

ponitur Joannes, et in cæteris etiam magna mutatio invenitur.

Paritatione ubi nominantur duo vel plures semper ponitur primus Petrus. Marc. V et Luc. VII. *Non permisit intrare secum quemquam nisi Petrum, et Jacobum et Joannem.* Luc. XXII. *Misit Petrum et Joannem.* Matth. XVII. *Assumpsit Petrum, Jacobum et Joannem.* Marc. XIII. *Interrogabant eum Petrus, Jacobus, Joannes, et Andreas.* Jo. ult. *Erant simul Simon Petrus, et Thomas, et Nathanael, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo (1).* Vide ubique Petrum esse primum, quod sine dubio casu factum esse non potest.

Unus tantum est locus ubi Petrus non nominatur primo loco, nimirum, Galat. II, ubi dicitur Jacobus, Cephas, et Joannes. Sed non est certum, an Paulus sic dixerit: nam Ambrosius, Augustinus, et Hieronymus in hunc locum, et in textu, et in Commentario legunt Petrus, Jacobus, et Joannes, et Chrysostomus in Commentario hujus loci: « Petrus, inquit, Jacobus et Joannes, » indicans se ita legisse, et sic credibile est Paulum esse locutum.

Si vero admittamus debere legi, Jacobus, Petrus, et Joannes; dicendum erit, vel cum B. Anselmo et B. Thoma in hunc locum, hoc factum esse, quia Jacobus erat Episcopus Hierosolymorum, ubi tunc erant Apostoli de quibus Paulus loquitur, vel Paulum hoc loco nullum ordinem servasse.

Nam quod aliqui intellexerit Paulus majorem esse Petrum Jacobo, patet ex illa ipsa epist. ad Gal. cap. I. ubi dicit: *Deinde post annos tres, veni Hierosolymam videre Petrum (2).* Non dicit veni videre Jacobum, etiamsi ipse quoque esset Hierosolymis: et I. Cor. I: *Unusquisque, inquit, dicit ego sum Pauli, ego Apollo, ego Cephas, ego Christi.* (3) Ubi aperte progreditur ascendendo, et Petrum proximum sub Christo constituit.

Neque vero Petrus solum primo loco ponitur, et primus vocatur, sed etiam passim in Scripturis describitur, ut Paterfamilias, ut Dux, et Princeps reliquorum. Nam quemadmodum Apocal. XII dicitur Diabolus et Angeli ejus; *Michael et Angeli ejus*, id est, dux et milites ejus: ita dicitur Marc. I, *Et prosecutus est eum Simon, et qui cum eo erant.* Luc. VIII. *Dixit Petrus, et qui cum illo erant.* Luc. IX. *Petrus vero, et qui cum illo erant.*

(1) Marc. V, 37; Luc. VIII, 51; Matth. XVII, 1; Marc. XIII, 3; Joan XXI, 3. — (2) Galat. I, 8. — (3) I. Cor. I, 12.

Marc. XVI. *Dicite discipulis Jesu, et Petro.* Act. II. *Stans Petrus cum undecim.* Ibidem: *Dixerunt ad Petrum et ad reliquos Apostolos.* Act. V. *Petrus et Apostoli dixerunt.* I. Corinth. IX. *Namquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi sicut cæteri Apostoli, et fratres Domini, et Cephas.* (1) An, quæso, Cephas non erat discipulus? non erat Apostolus? cur ergo dicitur Petrus et Apostoli? discipulis et Petro? Apostoli, et Cephas? nisi quia Petrus Princeps, et Caput aliorum erat.

Quocirca B. Ignatius in epist. ad Smyrnen. dicit, Christum post resurrectionem venisse ad eos qui circa Petrum erant. Ad eandem prærogativam pertinet quod Petrus fere semper loquitur nomine omnium, ut Matth. XIX. *Eccc nos reliquimus omnia etc.* Luc. XII. *Ad nos dicit hanc parabolam, an ad omnes?* Jo. VI. *Domine ad quem ibimus.* (2) In quem locum Cyrillus ita scribit: « Per unum qui præerat, omnes respondent. » Hinc etiam Chrysostomus hom. 53. in Matth. Petrum vocat os Apostolorum.

CAPUT XIX.

Explicatur quatuor aliis prærogativæ ex Evangelio S. Matthæi.

Tertia prærogativa est Matth. XIV. ubi solus Petrus una cum Domino ambulat super aquas. De qua prærogativa sic loquitur S. Bernardus lib. II. de Consider: « Instar Domini, inquit, gradiens super aquas, unicuique se Christi Vicarium designavit, qui non uni populo, sed cunctis præesse deberet: siquidem aqua multæ, populi multi. » Simile est quod narratur Jo. XXI. ubi cæteri discipulis in navicula venientibus ad Dominum, qui in littore expectabat, Petrus se misit in mare et natando venit. De quo B. Bernardus ibidem: « Quid istud? nempe signum singularis Pontificii Petri, per quod non naveam unam, ut cæteri quisque suam, sed sæculum ipsum susceperit gubernandum; mare enim sæculum est, nave Ecclesia. »

Quarta prærogativa est, illa peculiaris re-

velatio facta soli Petro Matth. XVI. insigne enim privilegium est, quod Petrus primus omnium Apostolorum a Deo edoctus cognoverit summa mysteria nostræ Fidei, distinctionem videlicet personarum in Deo, et Incarnationem. Nam etsi antea non raro Christus vocatus fuerat Filius Dei, ut Matth. XIV. cum dixerunt discipuli: *Vere filius Dei es: et Jo. I. cum dixit Nathanael; Tu es Filius Dei,* (3) tamen isti vocabant Filium Dei Christum eo modo quo omnes Sancti dicuntur Filii Dei. At Petrus intellexit, Christum esse Filium Dei verum, ac naturalem: quod patet cum ex textu Græco, ubi omnia exprimuntur cum articulis emphasim habentibus *ὅτι εἶς ὁ θεός ἐστις ἐν τῷ θεῷ ἑσθὺς*: tum ex magnifica Christi approbatione, cum ait: *Beatus es Simon Bar-Jona, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in caelis est:* (4) tum etiam ex veterum Patrum testimoniis.

Nam Hilarius in Psal. CXXXI vocat Petrum primum Filii Dei confessorem, et lib. VI de Trin. dicit, eum locutum esse, quod vox humana nondum protulerat. Et in cap. XVI Matthæi dicit, Petrum dignum factum, qui quod in Christo Dei est, primum cognosceret. Athanasius serm. 4. con. Arian. dicit, Petrum omnium primum cognovisse Christi divinitatem, deinde autem alios omnes discipulos. Similia habent Chrysostomus in cap. XVI Matth. Cyrillus lib. XII in Jo. cap. 64. Augustinus ser. 124. de tempore, et Leo ser. 2. de natali Petri et Pauli.

Quinta prærogativa est Matth. XVI, ubi dicitur: *Et portæ inferi non prevalebunt adversus eam* (5). Quo verbo non solum promittitur perpetua stabilitas Ecclesie universæ, sed etiam petra supra quam fundatur Ecclesia, ut notat Origenes hoc loco. Itaque speciali privilegio promissum est Petro, Sedem ejus nunquam esse ruituram: quam promissionem si habuissent Apostoli cæteri, adhuc staret sedes Jacobi Hierosolymis, Joannis Ephesi; Matthæi in Æthiopia, Andrea in Scythia; cæterum illæ omnes paulatim manus dederunt portis inferorum. Hinc Augustinus in Psal. cont. partem Donati: « Numerate, inquit, sacerdotes vel ab ipsa Sede Petri, ipsa est petra, quam non vincunt superbae inferorum portæ. »

(1) Marc. I, 36; Luc. VIII, 45; IX, 32; Marc. XVI, 7; Act. II, 14 et 37; V, 29; I. Cor. IX, 5. — (2) Matth. XIX, 27; Luc. XII, 41; Joan. VI, 69. — (3) Matth. XIV, 33; Joan. I, 49. — (4) Matth. XVI, 17. — (5) Matth. XVI, 18.

Sexta est Matth. XVII, ubi Dominus jubet solvi tributum pro se et Petro : *Da, inquit, illis pro me et te* (1). Ex quibus verbis collegisse Apostolos, Petrum omnibus aliis esse praelatum, scribunt Origenes, Chrysostomus et Hieronymus in cap. XVI Matth. et præterea Chrysostomus diserte asserit hoc loco, Petrum omnibus aliis antepositum, tantoque honore affectum, ut noluerit ipse hoc de se scribi a discipulo suo Marco. Marcus enim in Evangelio suo diligenter scribit Petri negationem : quæ autem ad Petri gloriam maxime faciebant, aut omisit, aut brevissime perstrinxit ; cuius rei non alia potest reddi causa, nisi quia sic Petrus voluit.

Auctor denique questionum veteris et novi Testamenti, quæ habentur in operibus Augustini, quæst. 75. dicit, Christum solvisse duo didrachma, unum pro se, et alterum pro Petro, quia sicut in Christo, ita et in Petro omnes continebantur : « Ipsum enim constituit, inquit, esse Caput eorum, ut Pastor esset gregis Domini. »

At Hieronymus in cap. XVIII Matth. posteaquam dixerat, Apostolos ex solutione didrachmi collegisse, Petrum Principem omnium futurum, subjungit continuo : Dominus « causam erroris intelligens, vult desiderium gloriæ humilitatis contentione sanare. » Erabant igitur Apostoli, existimantes Petrum fore Caput.

Respondeo : errasse quidem Apostolos, non tamen in eo quod Petrum Principem futurum suspicabant, sed quia temporalem principatum somniabant : nec enim aliud eo tempore sibi promitti censebant, cum tamen multa de Christi regno audirent. Hunc errorem Dominus sæpe correxit, monens præfectos Ecclesiæ non fore similes Regibus Gentium, et ut se ad persecutiones et mortem in hoc Mundo, non ad honorem et gloriam prepararent.

CAPUT XX.

Explicantur tres aliæ prerogative ex Evangelio S. Lucæ.

Septima prerogativa sumitur ex cap. V Luc. et Jo XXI, in quibus locis explicantur

duo miracula Christi edita in piscatione Petri. Quorum primum manifeste designat, ut monet S. Augustinus tract. 122. in Jo. Ecclesiam militantem ; secundum Ecclesiam triumphantem ; nam idcirco primum factum est ante resurrectionem Christi, secundum post resurrectionem.

Item in primo retia non jaciuntur in dexteram partem tantum, nec in sinistram tantum, ne solos bonos aut solos malos ad Ecclesiam venire credamus, sed indifferenter dicitur : *Laxate retia in capturam* : at in secundo tantum in dexteram partem navigii jaciuntur retia, quia soli boni colliguntur ad vitam æternam.

Præterea in primo rumpebatur rete, et navis pene mergebatur, quod significat schismata et hæreses et scandala, quæ Ecclesiam fluctuare cogunt : at in secundo non est ruptum rete, ut ipse Evangelista admanuit, quasi respiciens ad illam piscationem priorem, in qua retia rumpebantur, nec navis fluctuavit, quia in alia vita nulla erant schismata, nec scandala.

Ad hæc : in primo sine ullo numero comprehenduntur pisces, ut impleretur quod scriptum est Psal. XXXIX : *Annuntiavi, et locutus sum, et multiplicati sunt super numerum* (2) : at in secundo nulli fuerunt super numerum, sed certus numerus 153, nulli enim præter numerum electorum colliguntur ad regnum.

Denique, in primo pisces introducuntur in navem adhuc fluctuantem : in secundo trahuntur ad litus, quod propter stabilitatem vitam immortalis, et beatam designat.

Jam ergo insignis prerogativa Petri est, quod in utraque navi et piscatione, quæ apertissime totius Ecclesiæ statum significant, semper Petrus Princeps invenitur. Nam Luc. V, cum vidisset Dominus plures naviculas, *intravit in unam, quæ erat Simonis* (3), et ex ea docebat, ut intelligeremus, in ea tantum Ecclesia esse, et docere Christum, cujus gubernator est Petrus.

Ambrosius serm. 41. : « Hanc, inquit, solam Ecclesiæ navem ascendit Dominus, in qua Petrus magister est constitutus. » Ibidem soli Petro dicitur : « *Duc in altum, et laxate retia in capturam* » : ubi Petrus jubetur tanquam summus nauclerus, et piscator ducere alios ad piscandum. Ibidem Dominus exponens figuram, soli Petro dicit :

Noli timere, ex hoc enim homines eris capiens. Sic etiam Jo. XXI Petrus dicit : *Vado piscari, dicuntque ei alii, venimus et nos tecum.* Ibidem : *Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram* (4). Quid vero significatur aliud his figuris, quam Petrum esse, qui homines de Mundo ad Fidem et Ecclesiam militantem adducit, et qui eos regens atque gubernans ad Ecclesiam triumphantem perducit ?

Octava est Luc. XXII, ubi Dominus ait : *Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum ; ego autem rogavi pro te, ut non deficiat Fides tua. Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos* (2). Quibus verbis clarissime Dominus ostendit, Petrum fore Principem, et Caput fratrum suorum : sic enim exponunt Græci, et Latini. Theophylactus in hunc locum : « *Quia te habeo, inquit, ut Principem discipulorum, postquam negato me flevit, confirma ceteros : hoc enim te deceat, qui post me Ecclesia petra es, et fundamentum.* » Leo serm. 3. de annivers. assump. suæ ad Pontif. « *Pro Fide Petri, inquit, proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis vieta non fuerit.* »

Nona est, quod Christus resurgens primum omnium ex Apostolis Petro se videndum præbuerit. Colligitur id ex illis verbis Luc. XXIV : *Surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni* (3) : ubi notat Ambrosius, Simoni omnium primo Christum apparuisse ex viris ; nam ante Mariæ Magdalene apparuerat, ut scribit Marc. cap. ult. Colligitur hoc idem et quidem apertissime ex verbis S. Pauli, I. Corin. XV : *Tradidi, inquit, vobis in primis quod et accepi, quoniam Christus mortuus est, et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundam Scripturas, et quia visus est Cephæ, et post hoc undecim ; deinde visus est plusquam quingentis fratribus ; deinde visus est Jacobo, deinde Apostolis omnibus, novissime autem omnium tanquam abortivo visus est et mihi* (4). In quem locum Chrysostomus : « *Itaque, inquit, non omnibus initio visus est, nec pluribus simul, sed uni tantum et ei Principi, et fidè maxime digno.* » Et infra : « *Itaque, inquit, Petro primum apparuit : nam qui Christum primum confessus erat, non ab re primum etiam resurgentem videt.* » Similia habet Theophylactus in hunc locum.

CAPUT XXI.

Explicantur aliæ duæ ex Evangelio Sancti Joannis.

Decima est, quod Petrus primus fuit, cui Dominus pedes lavit, ut exponit Augustinus in cap. XIII Jo. Et quamquam Chrysostomus, et Theophylactus in eundem locum putant, primum fuisse Judam, secundum Petrum : tamen etiam ipsi ex hoc loco colligunt primatum Petri. Dicunt enim nullum alium præter Judam passurum fuisse, ut sibi ante Principem Apostolorum pedes laveretur : Judam autem impudenter ante Petrum se constituisse. At nihilominus probabilior Augustini sententia videtur.

Undecima est Jo. XXI, ubi Petro soli mortem Christus prædixit, et mortem crucis, ut sicut ei nomen suum donaverat, et officium suum imposuerat, ita et in morte socium illum haberet : *Cum senaveris, inquit Dominus, extends manus tuas, et alius cinget te et ducel quo non vis. Hoc autem dixit, addit Evangelista, significans qua morte clarificaturus esset Deum* (5). Deinde ibidem subjungit Dominus loquens ad Petrum : *Sequere me* ; quæ verba quidam accipiunt de officio pastoralis, ut Theophylactus, qui exponit : *Sequere me*, qui educo te ad prædicandum, et totum orbem in manus tuas trado. Alii accipiunt de similitudine mortis, ut Euthymius qui exponit : *Sequere me*, id est, crucem patiëdo me imitare.

Sed plenus commentarius erit, si utramque sententiam conjungamus. Cum enim Dominus oves Petro commendasset, et mortis genus prædixisset, quasi concludens omnia uno verbo ait : *Sequere me*, id est, esto id quod fui, et vivens et moriens : age Pastorem animarum dum vivis, et postea per crucis mortem transi de hoc Mundo ad Patrem. Et ne suspicaremur hæc dici omnibus, diserte Dominus excludit Joannem, qui tunc corporaliter sequebatur : *Sic enim, inquit, volo manere, quid ad te ? tu me sequere* (6).

(1) Joan. XXI, 3. — (2) Luc. XXII, 31. — (3) Luc. XXIV, 34. — (4) I. Cor. XV, 3 et seq. — (5) Joan. XXI, 18. — (6) Joan. XXI, 22.

(1) Matth. XVII, 26. — (2) Psal. XXXIX, 6. — (3) Luc. V, 3 et seq.

CAPUT XXII.

Explicantur alie novem prerogative ex Actis Apostolorum et epistola ad Galatas.

Duodecima prerogativa est Act. I, ubi Petrus tanquam paterfamilias colligit in unum cœtum discipulorum, et unum eligendum esse docet in locum Judæ. In quem locum Chrysostomus: «Quam, inquit, agnoscit Petrum commissum sibi gregem? quam in hoc choro Princeps est?» Œcumenius: «Surgit, inquit, Petrus non Jacobus, ut is cui presidentia discipulorum commissa erat. Neque ullus orationi Petri contradixit, sed mox ad ejus præceptum constituerunt duos, quos dignissimos eo gradu existimabant, ut unum eorum Deus ipse designaret.»

Decimatertia est Act. II, ubi post acceptum Spiritum sanctum, Petrus omnium primum promulgat Evangelium, et prima illa concione tria millia hominum convertit. Ubi Chrysostomus: «Petrus, inquit, omnium erat os, sed astabant illi undecim, testimonio suo comprobantes ea, quæ ab illo dicebantur.»

Decimaquarta est Act. III, ubi primum miraculum in testimonium Fidei a Petro fit. Etsi enim Petrus, et Joannes simul erant, tamen solus Petrus dixit claudo: *Aurum et argentum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do*, etc. (1) Notat pulchre Ambrosius serm. 69. merito Petrum primum miraculum edidisse in pedum confirmatione, ut ostenderet, se fundamentum esse totius Ecclesie.

Decimaquinta est Act. V, ubi Petrus tanquam summus et divinus Judex agnovit et damnavit hypocrisim, et fraudem Ananise et Saphiræ, et eos verbo suo occidit.

Decimasexta est Act. IX, ubi sic legimus: *Factum est, cum Petrus transiret per omnes* (2). In quem locum Chrysostomus: «Quemadmodum, inquit, dux in exercitu obambulans considerabat quæ pars sit coadunata, quæ suo adventu egeat, vide ubique illum circumcursare et primum inveniri.»

Decimasextima est Act X, ubi Petrus om-

nium primus incipit prædicare Gentilibus, sicut ipse omnium primus prædicavit Judæis. Et soli ipsi visio illa ostensa est, quæ monebatur, tempus esse prædicandi Gentilibus, ubi etiam pulchre dicitur ei: *Maeta et manduca* (3). Nam capitis est manducare, et per manducationem trajicere cibum in stomachum, et illum sibi incorporare. Significatur enim hac metaphora, Petro convenire, ut ipse tanquam Caput Ecclesie Infideles convertat, et efficiat membra Ecclesie.

Sed objicies: Nonne Act. VIII, Philippus converterat Ethnicum hominem, Eunuchum videlicet Reginæ Æthiopum? Et nonne Paulus Act. IX loquebatur Gentilibus, et disputabat cum Græcis? quomodo ergo Petrus dicitur primus prædicasse Gentilibus?

Respondeo: Eunuchum illum fuisse Proselytum, id est, jam conversum ad Judaismum, non autem plane Gentilem, ut erat Cornelius. Nam Petrus non venit Act. XV, cum indicat, se primum prædicasse Gentibus. Deinde Act. XI scribit Lucas, eos qui dispersi fuerant a tribulatione quæ facta est sub Stephano, perambulasse varias regiones evangelizando, *nemini loquentes verbum, nisi solis Judæis* (4), unum autem ex his fuisse Philippum, patet ex Act. VIII. Præterea, si Philippus jam prædicaverat homini Gentili, et nemo eum reprehenderat: cur postea Petrus dubitat, an sit tempus prædicandi Gentilibus? cur cœlesti visione ad hoc animatur? cur hoc audito aliqui ex Judæis obstupuerunt, alii Petrum accusaverunt ut rem insolitam ausum? Adde, quod iste Eunuchus ibat in Hierusalem ad Templum, et Isaiam in curru legebat, quæ sunt aperta signa Judaismi.

Denique Hieronymus in epist. ad Salvianum, de Cornelio loquens: «Primus, inquit, ab Apostolo baptizatus, salutem Gentium dedicavit.» Et Chrysost. hom. 22. in Acta, de Cornelio loquens: «Vides, inquit, unde initium sit Gentium? a viro pio qui operibus dignus est habitus.» Quod si aliquando Patres dicant, Eunuchum illum, quem baptizavit Philippus, fuisse Gentilem, intelligunt, natione non religione.

De Paulo autem secundum Græcos codices nulla est difficultas. Non enim est in Græco illud *Loquebatur Gentibus*, sed tantum est *loquebatur et disputabat adversus Græcos*: Græcos autem hic vocat Judæos in Græcia

(1) Act. III, 6. — (2) Act. IX, 52. — (3) Act. X, 13. — (4) Act. XI, 19.

atos et Græce loquentes, ut indicant Chrysostomus et Œcumenius. Nec est verisimile, Paulum prædicasse Gentilibus in ipsa Hierusalem, et nullam rumorem excitatum ab Hebræis, qui postea tam vehementer in Petrum insurgebant, quia prædicaverat Cornelio.

Quia tamen Latini codices habent, *loquebatur gentibus, et disputabat cum Græcis*; dici potest, eum locutum esse ac disputasse cum Gentibus, non eos ad Fidem pertrahendo, sed Fidem ab eorum calumniis defendendo. Itaque ibidem Lucas subjungit, non aliquos esse conversos, sed odium adeo grave in Paulum excitatum, ut quæsierint eum interficere; primus ergo pater tam Judæorum, quam Gentilium, Petrus fuit.

Decimaoctava est Actor. XII, ubi pro Petro in carcere constituto oratio fiebat sine intermissione ab Ecclesia (1), unde etiam insigni miraculo liberatus est. Scimus ante illud tempus Stephanus in periculo fuisse, et postea etiam lapidatum: item Jacobum in eodem carcere constitutum, et postea interfectum; nec tamen legimus ita sine intermissione ab Ecclesia pro illis oratum, ut nunc pro Petri periculo fieri videmus. Quæ potest alia ratio assignari, nisi quia multum interest, utrum membrum unum, an caput ipsum periclitetur? Itaque Chrysostomus in hunc locum: «Magni, inquit, amoris indicium, oratio: Patrem omnes querebant etc.»

Decimanona est Act. XV, ubi Petrus in Concilio primus loquitur, et sententiam ejus Jacobus, omnesque alii sequuntur, ut Hieronymus docet in epist. ad August. quæ est 11. inter epist. August. et Theodoretus in epist. ad Leonem de eadem re, sic loquitur: «Paulus, inquit, præco veritatis, tuba sanctissimi Spiritus, ad magnum Petrum cucurrit, ut iis qui Antiochiæ de legalibus institutis contendebant, ab ipso adferret solutionem.»

Vigesima est ad Galat. I, ubi Paulus dicit: *Post annos tres ascendi Hierosolyman videre Petrum* (2). In quem locum Œcumenius dicit, ascendisse Paulum in Hierusalem ut videret Petrum, tanquam se majorem. Chrysostom. hom. 87. in Jo.: «Os, inquit, erat Apostolorum et Princeps; propterea et Paulus eum præter alios visurus ascendit.» Ambrosius in cap. I ad Galat.: «Dignum fuit, inquit, ut cuperet videre Petrum, quia primus erat inter Apostolos, cui delegaverat Salvator cu-

(1) Act. XII, 5. — (2) Galat. I, 18.

ram Ecclesiarum.» Hieronymus in epist. ad August. 89. sup. cit.: «Tanta Petrus auctoritatis fuit, ut Paulus in epistola sua scriberet; deinde post annos tres veni Hierosolyman videre Petrum.»

CAPUT XXIII.

Proponuntur alie prerogative ex variis Auctoribus.

Hactenus eas prerogativas recensimus quæ ex divinis litteris colliguntur: addemus nunc alias octo, quas ex variis Auctoribus decerpimus.

Igitur Vigesimaprima prerogativa est, quod Christus suis manibus solum Petrum baptizaverit. Scribit enim Evodius, Petri successor in Episcopatu Antiocheno, in epist. quæ inscribitur *ad rom.*, a Christo ex mulieribus solum Virginem matrem suam; ex viris baptizatum solum Petrum: a Petro Andream, Jacobum, et Joannem: ab iis ceteros. Id quod referunt Euthymius in cap. III Jo. et Nicephorus lib. II hist. cap. 3.

Vigesimasecunda est, quod solus Petrus a Christo Episcopus ordinatus fuerit: ceteri autem a Petro episcopalem consecrationem acceperint. Id quod probat Joannes de Turrecremata lib. II Sum. de Eccles. cap. 32. multis rationibus, sed præcipue sunt due. Prima est, quoniam vel Dominus nullum ordinavit Episcopum, vel omnes, vel aliquos, vel unum.

Quod nullum non potest dici. Nam si ita esset, nullum haberemus jam Episcopum: nemo enim potest dare alteri quod ipse non habet; non ergo potest non Episcopus Episcopum ordinare. Si ergo Dominus neminem, ac ne Petrum quidem reliquit ordinatum Episcopum, quis postea ordinavit Petrum et alios?

Quod autem non omnes Apostoli immediate a Domino sint ordinati, patet. Nam saltem Paulum, quem ipse de cœlo vocavit et Apostolum fecit, non Episcopum ordinavit, sed jussit ordinari per manum impositionem ministrorum Ecclesie ut patet Act. XIII, et ex Leone in epist. ad Diosc. quæ est 81. in ope-

ribus ejus, sed in tomis Conciliorum 79. ubi loquens Leo de ordinatione Episcoporum, exemplum hoc Pauli adducit: et ex Chrysostomo, qui in hunc locum Act. dicit, adeo veram fuisse Pauli ordinationem, ut in ipsa nomen mutaverit: statim enim subjungitur, Saulus, qui et Paulus.

Præterea, quod Jacobus minor, unus ex duodecim, fuerit ordinatus Episcopus Hierosolymæ ab Apostolis, et non a Christo immediate, docet Anacletus in epist. 2., ubi scribit, Episcopum debere ordinari a tribus Episcopis, sicut Jacobum minorem ordinaverunt Episcopum, Petrus, Jacobus major, et Joannes.

Item Clemens Alexandrinus apud Eusebium lib. II hist. cap. 1. idem tradit, Jacobum seilicet a Petro, Jacobo et Joanne ordinatum Episcopum.

Idem habet Hieronymus de vir. illustr. in Jacobo: « Jacobus, inquit, statim post passionem Domini ab Apostolis Hierosolymorum Episcopus ordinatur. »

Neque dici potest, hunc Jacobum non fuisse Apostolum ex duodecim: repugnat enim Hieronymus in lib. cont. Helvid. et nos alibi idem ostendimus ea ratione, quia sequeretur, unus Apostoli ex duodecim nullam fieri memoriam in Ecclesia.

Quod autem non aliquos Dominus ordinaverit, alios non ordinaverit, inde satis probatur, quod Apostoli, excepto Petro, essent inter se æquales, et nullus in alium jus haberet, et omnis potestas eis tradita, communiter omnibus sit tradita, quantum ex Evangelio colligi potest; ergo si neque nullum, neque omnes, neque aliquos plures Dominus ordinavit, sequitur, solum Petrum ab eo ordinatum.

Secunda ratio est, quia passim docent Veteres, Romanam Ecclesiam esse matrem omnium Ecclesiarum: ab ea omnes Episcopos habuisse consecrationem, et dignitatem suam. Quod non videtur esse verum, nisi in eo sensu, quia Petrus, qui Episcopus fuit Romanus, omnes Apostolos omnesque alios Episcopos, vel per se, vel per alios ordinavit: aliqui enim cum omnes Apostoli plurimos Episcopos in variis locis constituerint, si Apostoli ipsi non sunt facti Episcopi a Petro, certe maxima pars Episcoporum non deducet originem suam a Petro.

Quid est ergo quod Anacletus epist. I di-

(1) Paal. CVIII, 8.

cit: « In novo Testamento post Christum a Petro sacerdotalis coepit Ordo? » Non enim loqui potest de ordine minorum Sacerdotum, id est Presbyterorum: nam constat, Apostolos in ultima cœna simul omnes ordinatos Sacerdotes; loquitur ergo de ordine majorum Sacerdotum, id est, Episcoporum, qui a Petro non recte dicitur incœpisse, si omnes Apostoli immediate a Christo ordinati fuerunt Episcopi.

Quid est etiam quod Cyprianus dicit lib. IV, epist. 8. Romanam Ecclesiam esse matricem et radicem totius Catholice Ecclesie? Quid est quod ait Innocentius I. in epist. ad Concil. Carthag. quæ est 91. inter epistolas August. « A quo, Petro, ipse Episcopatus, et tota auctoritas nominis hujus emerit? » Item quod in epist. ad Concil. Milevit. scribit, quæ est 93. inter epistolas August. « Quoties Fidei ratio ventilatur, arbitrator omnes fratres, et Coepiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est, sui nominis, et honoris auctorem deferre debere? » Quid est quod ait Julius I. in epistola 1. ad Orientales: « Quam culpam incurere non potuissetis, si unde consecrationis honores accipitis, inde legem totius observantiae sumeretis, et B. Apostoli Petri Sedes, quæ nobis sacerdotalis mater est dignitatis, esset Ecclesiasticae magistra rationis? »

Quid denique, quod ait S. Leo serm. 3. de assumpt. sua ad Pontif. cum dicit: « Si quid cum eo, Petro, commune cæteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit. » Et epist. 89: « Hujus muneris Sacramentum ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in beatissimo Petro, Apostolorum omnium summo, principaliter collocaret, ut ab ipso quasi quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet? »

Sed Obijciunt quidam hoc argumentum. In Apostolatu Episcopatus includitur, aliqui verum non esset, quod Anacletus scribit in epist. 2. Episcopos Apostolis succedere: at Apostolos omnes Christus fecit, non Petrus; igitur et Episcopos Christus eos ordinavit, non Petrus.

Quid quod de Juda proditore intelligitur illud Psal. CVIII: *Episcopatum ejus accipiat alter* (1), ut explicat Petrus Act. 1. ad Judam non ordinavit Petrus; igitur non omnes ordinavit Petrus.

Respondeo: in Apostolatu contineri Episcopatum, et Episcopos succedere Apostolis, non quia eo ipso quod aliquis est Apostolus sit Episcopus: (nam Dominus Luc. VI, elegit duodecim discipulos, et Apostolos nominavit, etiam antequam Sacerdotes eos faceret, nedum Episcopos: ad Apostolatum enim proprie pertinet jus prædicandi, cui annexa fuit amplissima jurisdictio quædam delegata, qualis etiam in non Episcopis esse potest) sed quia omnes Apostoli fuerunt Episcopi, imo etiam primi Episcopi Ecclesie, tametsi non sint ordinati a Christo, sed a Petro.

Ad illud de Juda respondeo; in Psal. CVIII, vocari Episcopatum, non id quod nunc proprie vocamus Episcopatum, sed præfecturam quamcumque: est enim in Hebræo פקידה quod visitationem seu præfecturam significat; et credibile est, Petrum Hebraice allegasse hunc Psalmum, et nomen illud præfecturæ ad Apostolatum Judæ accommodasse.

Lucas autem hæc refertens Græce, secutus est LXX interpretes, qui verterunt τὴν ἐκκλησίαν, qua voce LXX interpretes non potuerunt intelligere nisi præfecturam in genere, cum non esset ipsorum tempore Episcopatus proprie dictus adhuc institutus. Adde quod etiam Cicero lib. VII epist. ad Atticum hoc nomine utitur, cum dicit, se a Pompeio totius Campaniæ Episcopum constitutum.

Potest etiam responderi: Psalmum istum loqui de Episcopatu proprie dicto, non quem Judas habuit, sed quem erat habiturus, si Dominum non prodidisset.

Vigesimatertia est, quod Petrus primum Hæresiarcham, et principem, ac patrem omnium hæreticorum, qui postea fuerunt, Simonem videlicet Magum, primus detexit, ut patet Act. VIII, et postea damnavit, et plane extinxit.

Decuit enim omnino ut Princeps et Pater Ecclesie, principem et patrem omnium hæreticorum superaret: Simonem autem patrem fuisse omnium hæreticorum, scribit Ireneus lib. I, cap. 20. et initio lib. III.

Quia vero Calvinus in Institut. lib. IV, c. 6, §. 15. habet pro absurda fabula contentionem B. Petri cum Simone; adferamus Veterum de hac re testimonia. Id enim tradit Hegesippus lib. III de excid. Hierosol. cap. 2. et Clemens lib. VI Constitut. Apost. cap. 7, 8 et 9, qui totam historiam fuse explicant.

Item Arnobius lib. II contr. Gent.: « Ipsam, inquit, apud dominam Romam, in qua

cum homines sint Numæ regis artibus atque antiquis superstitionibus occupati, non distulerunt tamen res patrias linguere, et veritati coalescere Christianæ. Viderant enim cursum Simonis Magi, et quadrigas igneas, Petri ore diffatas, et nominato Christo evanuisse. Viderant, inquam, fidentem Diis falsis, et ab eisdem metuentibus proditum, perdere præcipitatum suo, cruribus jacuisse præfractis. »

Idem narrat Damasus in vita Petri. Cyril. Cateches. VI. Epiphanius heresi 21. Theodoret. lib. I heret. fabul. Ambrosius Orat. in Auent. Hieronymus in lib. de vir. illustr., in Simone Petro. Sulpitius lib. II. sac. hist. Gregorius Turonen. lib. I hist. ca. 25. Eusebius lib. II hist. cap. 13. Maximus in serm. ult. de SS. Petro et Paulo. Augustinus denique, cujus hæc verba sunt lib. de hæres. cap. 1: « In urbe Roma B. Apostolus Petrus Simonem Magum vera omnipotentis Dei virtute extinxit. »

Ex quibus intelligimus, eundem Augustinum in epist. 86. ad Casulanum cum ait: « Est quidem et hæc opinio plurimorum, quamvis eam falsam esse perhibent plerique Romani, quod Apostolus Petrus cum Simone Mago die Dominico pugnaturus; propter ipsum magnæ tentationis periculum, pridie cum ejusdem urbis Ecclesia jejunaverit, et consecuto tam prospero gloriosoque successu, eundem morem tenuerit, eumque imitatus sint nonnulla Occidentis Ecclesie etc. » non velle dicere, esse opinionem incertam de contentione Petri cum Simone, ut Calvinus putavit, sed de causa jejunii Sabbati. Elsi enim auctores citati concorditer tradunt, Petrum Romæ cum Simone confendisse, eumque superasse: tamen nonnulli tradunt hoc factum esse die Dominico, neque pridie esse jejunatum, neque propterea institutum Sabbati jejuniu, de quo in illa epistola disputat Augustinus.

Vigesimaquarta est, quod Romæ potissimum Petrus Sedem suam divino jussu collocaverit. Signum enim apertum principatus Petri esse videtur, quod cum Apostoli ab eo in totum Orbem mitterentur, Petrus ad ipsum Orbis terrarum caput et urbium regnum missus est.

Id quod etiam docet Leo serm. 1. de nat. SS. Petri et Pauli: « Nam, inquit, cum duodecim Apostoli, accepta per Spiritum sanctum omnium locutione linguarum, imbuendum Evangelio Mundum, distributis si-